

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Nr. 5188/30.07.2026

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind aprobarea Strategiei naționale și a Planului de acțiune pentru conservarea biodiversității 2026-2030 (b447/28.07.2026)

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative privind aprobarea Strategiei naționale și a Planului de acțiune pentru conservarea biodiversității 2026-2030 (b447/28.07.2026)*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 30.07.2026, desfășurată online, conform prevederilor art. 30 alin. (1) din Regulamentul de organizare și funcționare, avizează **FAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarele **observații**:

- adoptarea Strategiei naționale pentru conservarea biodiversității și a Planului de acțiune aferent este un demers important și trebuie susținut, dar atragem atenția asupra unei lacune de natură să compromită întregul demers: absența unui angajament concret și verificabil privind finanțarea implementării. În lipsa acestuia, strategia și planul riscă să rămână documente declarative, așa cum s-a

întâmplat cu angajamentele anterioare în materie. Experiența ultimelor decenii confirmă acest risc;

- deși cadrul strategic existent prevede alocarea a 20% din Fondul pentru Mediu pentru natură și arii protejate, alocările reale s-au situat la cel mult 0,2% din bugetul anual al Administrației Fondului pentru Mediu (AFM) - de aproximativ o sută de ori mai puțin decât ținta asumată - în condițiile în care acest buget a depășit în anul 2025 pragul de 3 miliarde de euro;
- programele AFM au fost orientate constant către măsuri cu impact politic imediat, fără fundamentare științifică și fără aplicarea Evaluării Strategice de Mediu, iar bugetul Fondului pentru Mediu, echivalent cu aproximativ 1% din PIB, nu a făcut niciodată obiectul unei dezbateri publice reale, consultările limitându-se la ghiduri de finanțare punctuale. Rezultatul acestui mod de programare este ilustrat elocvent de plata unor prime de sechestrare a carbonului de aproape 90 de milioane de euro pentru plantații de salcâm, specie invazivă, în timp ce pentru pădurile naturale cu funcții de protecție (T1 și T2) nu se achită compensații de ani de zile. Între timp, ariile protejate, care acoperă 24% din teritoriul național și furnizează servicii ecosistemice esențiale întregii societăți, rămân sistematic nefinanțate - situație care contravine principiului „poluatorul plătește”, aflat la baza funcționării Fondului pentru Mediu, precum și dreptului constituțional la un mediu sănătos;
- consecințele lipsei unui mecanism de finanțare predictibil sunt deja vizibile: din cele 370 de milioane de euro disponibile prin PNRR, componenta C2, pentru păduri și protecția biodiversității, au fost absorbite doar 5%; alocările pentru biodiversitate prin Programul de Dezvoltare Durabilă au scăzut sub o treime din sumele cheltuite anterior prin Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM), Axa 4 – Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric, iar tarifele colectate legal pentru ariile protejate de către Agenția Națională pentru Mediu și Arii Protejate (ANMAP) au fost returnate bugetului de stat, în loc să fie direcționate către măsuri concrete de conservare;
- aprobarea strategiei în Parlament, prin lege, reprezintă tocmai cadrul juridic potrivit pentru asumarea unui angajament mai larg și mai ferm. Propunem, în consecință, completarea proiectului legislativ cu:
 - un angajament financiar explicit, cu respectarea efectivă a alocării de minimum 20% din Fondul pentru Mediu pentru conservarea naturii și ariile protejate;

- bugetarea multianuală a măsurilor din Planul de acțiune, cu surse de finanțare identificate pentru fiecare obiectiv;
- indicatori de monitorizare a execuției financiare și raportare publică anuală.

Fără aceste completări, strategia poate avea destinul documentelor programatice anterioare, iar România își poate compromite în continuare capacitatea de a accesa finanțările europene pentru natură, deja afectată de neîncrederea generată de absorbția deficitară;

- cu privire la *Secțiunea 5 – Efectele proiectului asupra legislației în vigoare*, considerăm necesară clarificarea prevederii referitoare la „reglementarea mecanismelor de compensare pentru utilizatorii de terenuri afectați de măsuri de conservare, inclusiv în siturile Natura 2000”. În acest sens, este important să fie precizat modul concret în care aceste mecanisme vor fi aplicate dezvoltatorilor privați care dețin sau concesionează terenuri asupra cărora sunt instituite restricții de utilizare, pentru a asigura predictibilitate, tratament echitabil și o corelare adecvată între obiectivele de conservare și drepturile ori obligațiile titularilor de investiții;
- totodată, cu privire la „elaborarea și adoptarea cadrului normativ pentru desemnarea și reglementarea coridoarelor ecologice, inclusiv integrarea acestora în documentațiile de planificare teritorială”, considerăm necesară clarificarea regimului aplicabil proiectelor aflate deja într-un stadiu avansat de dezvoltare sau autorizare. În această categorie pot fi avute în vedere, spre exemplu, proiectele pentru care au fost obținute avize tehnice de racordare, au fost demarate proceduri de evaluare a impactului asupra mediului, au fost aprobate documentații de urbanism sau au fost emise autorizații de construire. O astfel de clarificare este necesară pentru a evita aplicarea imprevizibilă a unor noi restricții asupra investițiilor aflate în derulare și pentru a asigura protejarea securității juridice, a predictibilității investiționale și a încrederii legitime a operatorilor economici. În același context, este necesară clarificarea modului în care va fi asigurat accesul la hărțile aferente propunerilor de desemnare a noilor coridoare ecologice și a zonelor OECM, precum și disponibilitatea acestora pentru public. În acest sens, este important ca aceste hărți să fie puse la dispoziție într-un format GIS interoperabil și într-o etapă suficient de timpurie a procesului, astfel încât operatorii economici și ceilalți actori interesați să poată identifica din timp eventualele restricții aplicabile terenurilor vizate. O astfel de abordare ar

contribui la creșterea transparenței procesului decizional și la asigurarea predictibilității investiționale;

➤ în cadrul *Capitolului 6 - Strategia națională pentru conservarea biodiversității*, referitor la *Obiectivele specifice pentru asigurarea managementului integrat al agriculturii*:

- denumirea obiectivului specific „*B. 1.4.1. Menținerea și dezvoltarea practicilor agricole extensive și a metodelor tradiționale de utilizare a terenurilor ce asigură conservarea habitatelor semi-naturale*”, propunem să fie completată cu sintagma „*fără afectarea producției agricole*”;
- denumirea obiectivului specific „*B.1.4.2. Diminuarea efectelor negative ale practicilor agricole intensive*”, propunem să fie completată cu următorul conținut: „*ținând cont de efectele impactului schimbărilor climatice asupra acestui sector economic, prin menținerea competitivității afacerilor agricole, asigurată de compensări specifice*”;

➤ de asemenea, este necesară reformularea relevanței pentru conservarea biodiversității a Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații, în sensul recunoașterii contribuției directe și indirecte a gestiunii integrate a apei atât asupra refacerii biodiversității, cât și asupra activității economice agricole, a costurilor din sectorul energetic și a calității vieții din mediul rural. Referitor la standardele și normele tehnice privind practicile agricole, subliniem că orice modificare trebuie realizată exclusiv în cadrul Politicii Agricole Comune și cu consultarea prealabilă a asociațiilor profesionale de fermieri, acesta fiind deja un cadru echilibrat și corelat cu politicile de mediu și competitivitate;

➤ în cadrul *Capitolului 5 - Analiza situației naționale privind biodiversitatea*, pct. 5.3 - *Presiunile și amenințările la adresa biodiversității*, referința generală de la acest punct, care indică agricultura drept principala sursă de presiune negativă asupra biodiversității, este falsă și dăunătoare. Fermierii sunt principalii gestionari ai ecosistemelor de biodiversitate, iar agricultura intensivă este controlată permanent prin mecanismele Politicii Agricole Comune, care descurajează monocultura prin condiționarea subvențiilor.

- România înregistrează o utilizare medie de doar 0,3 kg de pesticide/ha, semnificativ sub media UE de 2,1 kg/ha și sub valorile de 8-10 kg/ha raportate de state precum Franța, Germania sau Olanda, iar structura

fragmentată a fermelor românești, cu predominanța exploatațiilor de subzistență, reprezintă un avantaj real pentru echilibrul ecologic. Propunem, prin urmare, ca agricultura să fie recunoscută în Strategie ca principal mecanism de menținere a biodiversității, iar în etapa de implementare să fie introduse mecanisme clare de evaluare, control și verificare a îndeplinirii obiectivelor stabilite;

- se impune realizarea, anterior stabilirii formei finale a Strategiei, a unei analize de impact privind siturile Natura 2000 existente și cele propuse pentru extindere, precum și a unei evaluări multianuale a impactului asupra biodiversității, economiei, mediului social și dezvoltării rurale.

**Președinte,
Sterică FUDULEA**